

## Hebben onze offers, heeft ons werk voor de V.U. *wezenlijke waarde?*

### *Roep om vernieuwing.*

De roep om vernieuwing van het Hooger Onderwijs weerklinkt. De bakens moeten worden verzet, wil de Universiteit in staat zijn de diensten te verrichten, die men van haar mag verwachten. Het uiteenleggen en onderscheiden, waarin de wetenschap tot dusver haar kracht zocht, moet worden aangevuld en vervangen door een sterker accent op den samenhang der verschillende vakken, op de diepere eenheid van het leven. Men wil terug naar de grondslagen. Men wil ook het Hooger Onderwijs op een vast fundament stellen.

Hiermede is inderdaad de vinger gelegd op de wonde plek. Hiermede ook is men op het punt waarop juist onze Universiteit heeft ingezet. Van meer dan één zijde krijgt men dan ook oog voor de waarde van het bijzonder hooger onderwijs, waar steeds op de eenheid van het leven de nadruk werd gelegd, gezocht werd naar den wortel des levens, de verbinding met vroeger tijden werd gehandhaafd en in dat fundament een machtige band met het volk wordt gevonden.

### *Universiteit en religie.*

En zoo wordt in de crisis ook van de zijde der Openbare Universiteit gegrepen naar de religie. Van de bepaaldheid ook der Universiteit door historie en cultuur zich bewust geworden, erkent men in het Christendom één van de grootste machten van de historie en de Nederlandsche cultuur. Zoo ontstaat een bereidheid tot luisteren. Wat in de vorige eeuw van elkander was vervreemd, moet worden bijeengebracht; de tegenstelling van geloof en wetenschap moet worden overwonnen en tot hoogere synthese worden gebracht.

### *Wezenlijke veranderingen?*

Inderdaad, er is sinds 1880 in de geesten veel veranderd. Maar zijn die veranderingen zoo wezenlijk, dat aan onze Universiteit haar bestaansrecht komt te ontvallen, omdat de algemeene erkenning is verkregen van haar grondslag? Is het verantwoord eigen bedding te verlaten, om ons te vereenigen in een algemeen stroom, welke juist van ons versterking kan vinden?

Dan moet het antwoord zijn, dat het uitgangspunt van onze Universiteit ten *formeele* zeker anders wordt gezien dan eertijds, en in zijn waarde erkend. Maar beteekent dit, dat *materieel* een overeenstemming aanwezig is, die de gescheidenheid opheft? Wat vreugde zou dit geven! Want immers onze Universiteit heeft nooit haar isolement om zichzelf gezocht;

haar streven is steeds geweest en is nog een dienen van ons volk als geheel, een terugroepen, ook voor de wetenschap, van allen naar den eenig juiste grondslag. Wat dankensstof zou er zijn, indien wij niet maar de erkenning vonden, dat onze critiek op de vroegere geestesgesteldheden juist is geweest, doch ook positief onzen grondslag zagen aanvaard.

### *Terugkeer tot God?*

Doch helaas! daaraan ontbreekt, bij alle waardeering, nog veel. Want de moderne mensch geeft nu wel toe, dat het intellectualisme heeft gefaald, maar dat is nog geen erkenning, dat de mensch heeft gefaald. Integendeel, dezelfde hoop op verlossing uit eigen kracht bleef nog. De overmoed van de individualistische verstandsvergoding moge zijn gebroken, daarmede is de terugkeer tot God niet gegeven. Integendeel, hoe hebben wij in de achter ons liggende jaren gezien, waartoe het losgeslagen zijn van wat eertijds een vast anker scheen, kan leiden. Uit reactie tegen de steriele wetenschap verviel men in het andere uiterste. Voor het individu kwam de groep, voor het exacte het nevelachtige, voor het bewuste denken het onbestemde gevoel, voor het verstand de harts-tocht. Uit de behoefte aan vastheid liet men zich opnemen in de mystieke „gemeenschap” van de menschen, willoos volgend hen, die de teugels wisten te grijpen.

### *Functie van de wetenschap.*

Niet ten onrechte speurt men in den huidigen roep om vernieuwing ook van de Universiteiten, nog elementen van dien geest. Men spreekt van de universitaire gemeenschap, in te bedden in de gemeenschappen van volk en menschheid. De buiten het leven geraakte wetenschap zoekt naar een kader; in stede van de leuze „de wetenschap om de wetenschap” wordt thans gesproken over de functie van de wetenschap, haar taak in de samenleving. Doch op welken grondslag? De opzet, de Universiteit weer te stellen in het kader van historie en samenleving, verdient toejuiching, doch *hoe* stelt men zich tegenover een en ander? Daarop blijft het antwoord uiterst vaag. Men hoort slechts van een aanknooping bij de historie, een medeleven met de maatschappij, een medebouwen aan de waarden van ons volksleven. Een algemeen christelijke grondslag, geput uit de bronnen van Christendom en Humanisme, wordt aangeduid.

Doch dit is niet de weg naar de gezondmaking. Men wil zelf grootte en doseering bepalen van het  
(vervolg onderaan de volgende bladzijde)